

HOOGEVEEN

Vogels
in de winter

Woensdag 15 januari van 14.30 tot 16.00 uur. We gaan snacks maken voor de vogels in de winter en natuurlijk gaan we onze held op stokken versieren met lekkere hapjes voor de vogels. Kinderen van de basisschool zijn welkom. Geen kosten, wel aanmelden. Locatie: Struunhuus in het Steenbergerpark. Contact: Hoogeveen ivn@gmail.com

Het Drentse Landschap

ASSEN

Barbizon
busarrangement

Donderdag 16 januari van 9.30 tot 17.00 uur. In de tentoonstelling Barbizon van het Noorden of De ontdekking van het Drentse landschap 1850-1950 presenteert het Drents Museum in samenwerking met Stichting Het Drentse Landschap werk van grote kunstenaars uit de 19de en 20ste eeuw die de natuur van Drenthe ontdekten en op doek vastlegden. Kunstwerken van onder meer Israëls, Mesdag en Van Gogh laten de unieke eigenschappen van Drenthe zien. Samen met VVV Assen bieden we een bijzonder Barbizon-busarrangement aan op 16 januari, 20 februari en 19 maart. Per bus bezoekt u een groot aantal schilderlocaties. Plekken waar bekende schilders hebben gewerkt aan hun schilderijen. Onderweg wordt regelmatig gestopt en vertelt de deskundige gids meer over de makers en hun achtergronden. De bustocht gaat door een groot deel van Nationaal Park Drentsche Aa, via pittoreske weggetjes en door sfeervolle dorpen. Onderweg wordt gestopt op een schilderachtige locatie voor koffie met een Drentse lekkernij. Rond de middag komen we terug in Assen waar de lunch bij Grand Café 't Wapen genuttigd zal worden. Vervolgens kunt u de tentoonstelling bezoeken. Prijs busarrangement: € 50,- incl. bezoek museum en € 42,50 exclusief bezoek museum. Aanmelden: bel/mail met VVV Assen via 0592-243788 of info@vvvasen.nl

RUINEN

Laarzenexcursie

Zaterdag 11 januari: Laarzenexcursie Kloosterveld van 14.00 tot 16.00 uur. Tijdens de excursie laat de gids zien hoe het Kloosterveld, vlak achter het bezoekerscentrum, zich de laatste jaren heeft ontwikkeld. In de winter zijn meestal laarzen nodig om hier rond te kunnen struinen. Start: Bezoekerscentrum, Benderse 22. Aanmelden via www.natuurmonumenten.nl/bcdwingelderveld

Geelbloeiende eenzame struik op Buitenvaart

■ Bladdoorns zijn naaldvormig met glanzend bruine top

Hij staat er al jaren aan het einde van de sloot aan de Volvokant van Autobedrijf Broekhuis op industrieterrein Buitenvaart in Hoogeveen. Een forse altijd groene struik met grote gele vlinderbloemen.

De gaspeldoorn, een wilde plant uit de vlinderbloemfamilie. Hij bloeit van januari tot diep in juni. De gaspeldoorn bij Broekhuis bloeide echter al een week voor kerst. Wat wil je met temperaturen van 12 graden, zelfs een dag met 14 graden. Bij deze temperaturen kwamen er nota bene insecten op de bloemen van deze gaspeldoorn. In ons land komt de gaspeldoorn vrij algemeen voor in Twente, op de Veluwe en in de duinen, ook op de eilanden. In Drenthe is de struik niet algemeen en zeker niet in Hoogeveen. De meeste mensen zien gaspeldoorn aan voor brem en vragen zich af hoe het komt dat hij zo vroeg bloeit. Bekijk de struik eens goed, pak een tak vast om de doorns te voelen en merk op dat de bloemen groter zijn dan die van brem.

Ulex europaeus, de wetenschappelijke naam voor gaspeldoorn, wijst al op het karakter van de struik. Ulex betekent stekelig. De struik groeit in Europa. Ik ken gaspeldoorn goed van de duinen achter het dorp West-Terschelling en van de rotskusten van de Britse eilanden Guernsey en Jersey. In Groot-Brittannië komt de struik algemeen in het wild voor. Ze liggen daar

Bloeiende gaspeldoorn bij Autobedrijf Broekhuis in Buitenvaart. Hero Moorlag

vaak plat. In onze duinen staan ze rechtop en kunnen twee tot drie meter hoog worden, zoals bij het Zwanenwater. Het moet niet te hard vriezen. Gaspeldoorn verdraagt geen strenge vorst. De struik produceert in de zwarte peulen echter zo veel zaden, dat er steeds weer jonge exemplaren ontstaan. De zaden kiemen in arme zandgrond. Gaspel is een verkleinwoord van het Middel-Nederlandse woord gaspe. Het betekent gesp. In de Middeleeuwen werden de langste doorns van gaspeldoorn gebruikt om kleding te sluiten. Ze zijn vlijmscherp, steken gemakkelijk door de dikste stoffen en kunnen snel worden vervangen, omdat er ook toen in Twente, Brabant, Limburg en op de Veluwe voldoende gaspeldoorns groeiden. Er is één maar. De hele struik is giftig door de stof cystisine, een alkaloïde. Het gif concentreert zich in de zaden. Dat weten we van andere vlinderbloemigen, zoals gouden regen.

Uit cystisine is een chemische stof ontwikkeld die nicotine vervangt. Onder de merknaam Champix wordt deze stof verkocht aan rokers die van de verslaving af willen.

Veelzijdige plantenfamilie

In de meeste plantenfamilies zul je alleen maar kruiden aantreffen. In de familie van samengestelde bloemigen (Compositen) vind je kruiden als paardenbloem, madeliefje en margriet. Uit de familie van de kruisbloemigen (Cruciferen) kennen we pinksterbloem, kleine veldkers (bloeit al!), Judaspenning, maar ook bloemkool, broccoli en radijs. In dergelijke plantenfamilies zijn geen struiken en bomen bekend. De heidefamilie heeft die wel. Struikheide en dopheide zijn minstruiken. Bij vlinderbloemigen is dat nog weer anders. Er zijn bomen, struiken en kruiden. De Robinia is een forse boom met diep gegroefde stam en witte bloem-

trossen. De peulen zijn grauw en ongeveer tien centimeter. Veel grotere peulen heeft de valse christusdoorn. De peulen lijken op enorme bruine snijbonen. De christusdoorn kan dertig meter worden en staat in het Steenbergerpark. De zaden zijn zoet en eetbaar, maar ik begin er liever niet aan. De gouden regen kan tot een boom uitgroeien. De zaden zijn zeer giftig. In de tuin uitkijken dat kinderen de peulen niet verzamelen. Nog zo'n uitbundige bloeier is de blauwe regen. De meeste vlinderbloemigen zijn kruid: alle soorten klaver, wikke, luzerne, lathyrus, maar ook bruine boon, spercieboon en sojaboon. De brem is de bekendste struik in de vlinderbloemfamilie. Minder bekend is de gaspeldoorn, maar die kunnen we in Hoogeveen zien bij Autobedrijf Broekhuis in Buitenvaart. ■

Hero Moorlag

Breng een ode aan Drenthe in de vorm van een gedicht

'Tel je zegeningen' was een van de favoriete (bijbelse) uitspraken van mijn oma. Universeel en tijdloos. Het wil zo veel zeggen als dat je wat meer zou moeten genieten van de positieve zaken in je leven en wat meer moet relativiseren. Je tijd op aarde is te kort om te klagen. Kijk eens wat meer naar de mooie dingen om je heen en sta stil bij wat je hebt, waar je woont en dat je het zo slecht nog niet hebt. Een van die zegeningen zou kunnen zijn dat je in Drenthe woont. De provincie met rust en ruimte en een inspiratiebron voor velen.

Voor het Het Drents Museum, Huus van de Taol en Stichting Het Drentse Landschap reden om een dichtwedstrijd te organiseren waarbij alle 'rebellens en dwarsdenkers' (thema Boekenweek 2020) worden uitgedaagd een 21ste-eeuwse Ode aan Drenthe te brengen.

Het is de tweede keer dat 'Ode aan' wordt georganiseerd. Deze keer sluit de wedstrijd aan bij de tentoonstelling Barbizon van het Noorden. In de tentoonstelling, die tot 22 maart in het Drents Museum is te zien, zie je hoe kunstenaars

Schoonebeker schapen op het bloeiende Hijkerveld.

Guido Hansman

naars in de 19de eeuw het Drentse landschap ontdekten en op doek vastlegden. Heide, bos, meanderende beekjes, schapen, hunebedden en de gemoedelijke Drentse bevolking dienden als inspiratiebron voor deze kunstenaars.

Natuur onder druk

Drenthe biedt nog steeds die rust en ruimte die vroeger al zo ge-

waardeerd werd en vele beroemde kunstenaars inspireerde. Bijzondere landschappen en mooie natuurgebieden. Zowel voor schilders, fotografen, muzikanten, schrijvers als dichters bezit Drenthe nog steeds inspiratie, al staat het Drentse landschap onder druk. Talloze kleine landschapselementen, zoals sloten, houtwallen, overhoekjes, ven-

nen, bosjes en bomen zijn uit het landschap verdwenen. Intensivering van de landbouw, de stikstofcrisis, uitbreiding van industrieterreinen, bredere wegen en nieuwe woonwijken zorgen ervoor dat de druk op de natuur steeds groter wordt en het landschap en de biodiversiteit voortdurend worden aangetast. Wij zullen allemaal flink moeten bijdragen om te voorkomen dat het landschap en de natuur nog meer te lijden krijgen. Maar we moeten ook zeker blijven genieten van onze mooie provincie. Breng een ode aan Drenthe en laat je daarbij inspireren door het Drentse landschap. Alle dichters, amateurs en professionals, mogen één gedicht insturen met een maximale lengte van 200 woorden. Het gedicht moet voor 16 februari 2020 gestuurd worden naar: communicatie@drentsmuseum.nl. Vermeld daarbij je voor- en achternaam, leeftijd en telefoonnummer. Op zaterdagmiddag 14 maart worden de winnaars bekendgemaakt in het Drents Museum. ■

Paulien Zomer,
Stichting Het Drentse Landschap